

1991. évi XXXVIII. törvény

a használati minták oltalmáról

I. fejezet

A használati mintaoltalom tárgya és tartalma

Az oltalmazható használati minta

1. § (1) Használati mintaoltalomban (a továbbiakban: mintaoltalom) részesülhet valamely tárgy kialakítására, szerkezetére vagy részeinek elrendezésére vonatkozó megoldás (a továbbiakban: minta), ha új, ha feltalálói lépésen alapul és iparilag alkalmazható.

(2) Az (1) bekezdésnek megfelelően nem részesülhet mintaoltalomban különösen

- a) a termék esztétikai kialakítása,
- b) növényfajta.

2. § (1) Új a minta, ha nem tartozik a technika állásához.

(2) A technika állásához tartozik mindaz, ami az elsőbbségi időpont előtt írásbeli közlés vagy belföldi gyakorlatbavétel révén bárki számára hozzáférhetővé vált.

(3) A technika állásához tartozónak kell tekinteni az olyan korábbi elsőbbségű szabadalmi vagy mintaoltalmi bejelentés tartalmát is, amelyet a bejelentési eljárásban az elsőbbségi időpontot követően tettek közzé, illetve hirdettek meg. Az ilyen európai szabadalmi bejelentés és nemzetközi szabadalmi bejelentés tartalmát a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló törvényben (a továbbiakban: szabadalmi törvény) külön meghatározott feltételekkel kell a technika állásához tartozónak tekinteni. E rendelkezések alkalmazásában a kivonat nem tartozik a bejelentés tartalmához.

(4) Az (1)-(2) bekezdés alkalmazásakor nem vehető figyelembe a bejelentő vagy jogelődje részéről vagy hozzájárulásával, illetve a bejelentő vagy jogelődje jogainak megsértésével történt közlés vagy gyakorlatbavétel, ha az az elsőbbség napját nem több, mint hat hónappal előzte meg.

3. § (1) Feltalálói lépésen alapul a minta, ha a technika állásához képest a mesterségben járatos személy számára nem nyilvánvaló.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásakor a technika állásának a 2. § (3) bekezdése szerinti részét figyelmen kívül kell hagyni.

4. § Iparilag alkalmazható a minta, ha valamely iparágban - ideértve a mezőgazdaságot is - előállítható vagy használható.

5. § (1) A bejelentő a mintára mintaoltalmat kap, ha a minta

- a) kielégíti a törvény 1-4. §-ában meghatározott követelményeket, és a (2) bekezdés, továbbá az 1. § (2) bekezdése szerint a mintaoltalomból nincs kizárva,
- b) bejelentése megfelel az e törvényben megszabott alaki feltételeknek.

(2) A minta nem részesülhet mintaoltalomban, ha hasznosítása jogszabályba vagy a közérkölcsebe ütköznék, kivéve, ha a jogszabály a terméknek csak a forgalmát korlátozza.

A minta feltalálója és a mintaoltalom jogosultja

6. § A minta feltalálója az, aki a mintát megalkotta.

7. § (1) A mintaoltalom a feltalálót vagy jogutódját illeti meg.

(2) Ha többen közösen alkották a mintát, a mintaoltalom a feltalálókat, illetve jogutódjaikat közösen illeti meg. Ha többen egymástól függetlenül alkották a mintát, a mintaoltalom azt a feltalálót vagy jogutódját illeti meg, aki a mintát korábbi elsőbbséggel jelentette be a Magyar Szabadalmi Hivatalhoz.

8. § A munkaviszonyban, közszolgálati vagy közalkalmazotti jogviszonyban álló vagy szolgálati viszonyban foglalkoztatott személy vagy munkaviszony jellegű jogviszony keretében foglalkoztatott szövetkezeti tag által alkotott mintára a szolgálati és az alkalmazotti találmányra irányadó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

9. § A minta feltalálójának személyéhez fűződő jogaira és a mintaoltalmi igényre egyebekben a szabadalmi törvénynek a feltaláló személyéhez fűződő jogaira és a szabadalmi igényre vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni.

A mintaoltalom keletkezése és időtartama

10. § A mintaoltalom a bejelentés napjára visszaható hatállyal akkor keletkezik, amikor a bejelentő a mintára mintaoltalmat kap.

11. § (1) A mintaoltalom a bejelentés napjától számított tíz évig tart.

(2) A mintaoltalom tartamára évenként - külön jogszabályban meghatározott - fenntartási díjat kell fizetni.

A mintaoltalom tartalma, terjedelme és korlátai

12. § A mintaoltalom alapján a mintaoltalom jogosultjának - a jogszabályok keretei között - kizárólagos joga van arra, hogy a mintát hasznosítsa, illetve hasznosítására másnak engedélyt (licenciát) adjon. A kizárólagos hasznosítási jog kiterjed a minta szerinti termék gazdasági tevékenység körében való előállítására, használatára, behozatalára és forgalombahozatalára.

13. § (1) A mintaoltalom terjedelmét az igénypontok határozzák meg. Az igénypontokat csak a leírás és a rajzok alapján szabad értelmezni.

(2) A mintaoltalom az olyan termékre terjed ki, amelyben az igénypont összes jellemzője megvalósul, vagy amelyben egy vagy több igényponti jellemzőt egyenértékű jellemzővel helyettesítettek.

(3) A mintaoltalomból eredő díjigényt nem érinti, ha a termékben egy vagy több igényponti jellemzőt a mintaoltalom jogosultja, illetőleg a minta feltalálója által a hasznosító rendelkezésére bocsátott javított jellemzővel helyettesítettek.

14. § A mintából és a mintaoltalomból eredő jogok - a feltaláló személyéhez fűződő jogai kivételével - átszállhatnak, átruházhatók és megterhelhetők.

15. § Hasznosítási szerződés (mintaoltalmi licencszerződés) alapján a mintaoltalom jogosultja engedélyt ad a minta hasznosítására, a hasznosító pedig ennek fejében díjat fizet.

16. § (1) Ha a mintaoltalomban részesülő minta másik mintaoltalom megsértése nélkül nem hasznosítható, a hasznosításhoz szükséges mértékben a gátló mintaoltalomra kényszerengedélyt kell adni.

(2) Ha a szabadalmazott találmány vagy a növényfajta-oltalom alatt álló fajta valamely mintaoltalom megsértése nélkül nem hasznosítható, a hasznosításhoz szükséges mértékben a gátló mintaoltalomra kényszerengedélyt kell adni.

17. § (1) A jogutódlásra, a mintából és a mintaoltalomból eredő jogok megterhelésére, valamint a hasznosítási szerződésre a szabadalmi törvény rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

(2) A mintaoltalomra adott kényszerengedélyre, valamint a mintaoltalom korlátaira és kimerülésére a szabadalmi törvénynek a kényszerengedélyre irányadó közös szabályait, valamint a szabadalmi oltalom korlátaira és kimerülésére vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

(3) A közös mintaoltalmi igényre és a közös mintaoltalomra a szabadalmi törvénynek a közös szabadalomra és a közös szabadalmi igényre vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni.

II. fejezet

A minta és a mintaoltalom bitorlása

A minta bitorlása

18. § Ha a mintaoltalmi bejelentésnek vagy a mintaoltalomnak a tárgyát jogosulatlanul mástól vették át, a sértett, illetve jogutódja követelheti a mintaoltalmi bejelentésnek vagy a mintaoltalomnak egészben vagy részben történő átruházását.

A mintaoltalom bitorlása

19. § (1) A mintaoltalom bitorlását követi el, aki az oltalom alatt álló mintát jogosulatlanul hasznosítja.

(2) A mintaoltalom jogosultja a bitorlóval szemben azokat a polgári jogi igényeket támaszthatja, amelyeket a szabadalmi törvény értelmében a szabadalmas érvényesíthet a bitorlóval szemben.

(3) A mintaoltalom bitorlása esetén a jogosult engedélyével hasznosító jogaira a szabadalmi törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

Nemleges megállapítás

20. § (1) Aki attól tart, hogy ellene mintaoltalom bitorlása miatt eljárást indítanak, ennek megindításáig kérheti annak megállapítását, hogy az általa hasznosított vagy hasznosítani kívánt termék nem ütközik valamely általa megjelölt mintaoltalomba.

(2) A nemleges megállapítást kimondó jogerős határozat kizárja, hogy a megjelölt mintaoltalom alapján ugyanarra a termékre vonatkozóan a mintaoltalom bitorlása miatt eljárást indítsanak.

III. fejezet

A mintaoltalom megszűnése

A mintaoltalom megszűnésének esetei

21. § (1) A mintaoltalom megszűnik, ha

- a) az oltalmi idő lejár, az azt követő napon,
- b) a fenntartási díjat nem fizették meg, az esedékességet követő napon,
- c) a mintaoltalom jogosultja az oltalomról lemondott, a lemondás beérkezését követő napon, illetve a lemondó által megjelölt korábbi időpontban,

d) a mintaoltalmat megsemmisítették, a bejelentés napjára visszaható hatállyal.

(2) A mintaoltalmat keletkezésére visszaható hatállyal megszűntnek kell tekinteni, ha jogerős határozattal szabadalmat adnak arra a szabadalmi bejelentésre,

a) amelyet a mintaoltalmi bejelentésből származtattak,

b) amelyből a mintaoltalmi bejelentést származtatták.

A mintaoltalom újra érvénybe helyezése

22. § Ha a mintaoltalom a fenntartási díj megfizetésének elmulasztása miatt megszűnt, a Magyar Szabadalmi Hivatal kérelemre az oltalmat újra érvénybe helyezi, ha a mulasztást menthető ok idézte elő.

Lemondás a mintaoltalomról

23. § (1) A mintaoltalmi lajstromban feltüntetett jogosult a Magyar Szabadalmi Hivatalhoz intézett írásbeli nyilatkozattal a mintaoltalomról lemondhat. Ha a lemondás más személyeknek jogszabályon, hatósági határozaton vagy a mintaoltalmi lajstromba bejegyzett hasznosítási szerződésen alapuló jogát érinti, vagy ha a mintaoltalmi lajstromba per van bejegyezve, a lemondás csak az érintett személy hozzájárulásával hatályos.

(2) Lemondani egyes igénypontokról is lehet.

A mintaoltalom megsemmisítése

24. § (1) A mintaoltalmat meg kell semmisíteni, ha

a) a mintaoltalom tárgya nem felelt meg az 5. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott követelményeknek,

b) a leírás nem felelt meg a törvényes feltételeknek (32. §),

c) a mintaoltalom tárgya bővebb annál, mint amit az elismert bejelentési napon benyújtott, illetve - megosztás esetén - a megosztott bejelentésben feltártak.

(2) Ha a megsemmisítés feltételei csak részben állnak fenn, a mintaoltalmat megfelelően korlátozni kell.

A díjak visszakövetelése

25. § Ha a mintaoltalom keletkezésére visszaható hatállyal szűnik meg, a mintaoltalom jogosultja és a minta feltalálója által jóhiszeműen felvett díjnak csak azt a részét lehet visszakövetelni, amelyet a minta hasznosításának előnyei nem fedeztek.

IV. fejezet

A Magyar Szabadalmi Hivatal eljárása mintaoltalmi ügyekben

A Magyar Szabadalmi Hivatal hatásköre

26. § A Magyar Szabadalmi Hivatal hatáskörébe tartoznak:

- a) a mintaoltalom megadásával,
- b) a mintaoltalom megszűnésének megállapításával, illetőleg újra érvénybe helyezésével,
- c) a mintaoltalom megsemmisítésével,
- d) a nemleges megállapítással,
- e) a mintaoltalmi leírás értelmezésével,
- f) a mintaoltalom fenntartásával és nyilvántartásával kapcsolatos ügyek.

A közigazgatási hatósági eljárás általános szabályainak alkalmazása

27. § (1) A Magyar Szabadalmi Hivatal a mintaoltalmi ügyekben - az e törvényben meghatározott eltérésekkel - a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) rendelkezései szerint jár el.

(2) A Magyar Szabadalmi Hivatal döntései ellen nincs helye fellebbezésnek, újrafelvételi, méltányossági és felügyeleti eljárásnak, valamint ügyészi óvásnak.

(3) A Magyar Szabadalmi Hivatalnak a mintaoltalmi ügyekben hozott döntéseit a bíróság a 37. §-ban foglaltak szerint vizsgálja felül.

(4) A Magyar Szabadalmi Hivatal csak megváltoztatási kérelem alapján és csak a kérelemnek a bírósághoz történő továbbításáig módosíthatja és vonhatja vissza a következő kérdésekben hozott - az eljárást befejező - döntését:

- a) a mintaoltalom megadása;
- b) a mintaoltalom megszűnésének megállapítása és újra érvénybe helyezése;
- c) a mintaoltalom megsemmisítése;
- d) a nemleges megállapítás.

(5) A (4) bekezdés c) és d) pontjában említett kérdésekben hozott - az eljárást befejező - döntését a Magyar Szabadalmi Hivatal megváltoztatási kérelem alapján is csak akkor módosíthatja vagy vonhatja vissza, ha megállapítja, hogy döntése jogszabályt sért, vagy ha a felek a döntés módosítását vagy visszavonását egybehangzóan kérik.

28. § (1) A Magyar Szabadalmi Hivatal mintaoltalmi ügyekben folyó eljárásában megfelelően alkalmazni kell a szabadalmi törvénynek a Magyar Szabadalmi Hivatal előtti eljárásra vonatkozó általános szabályait.

(2) A mintaoltalmi bejelentést visszavontnak kell tekinteni, ha jogerős határozattal szabadalmat adnak arra a szabadalmi bejelentésre,

- a) amelyet a mintaoltalmi bejelentésből származtattak,
- b) amelyből a mintaoltalmi bejelentést származtatták.

Mintaoltalmi bejelentés

29. § (1) A mintaoltalom megadására irányuló eljárás a Magyar Szabadalmi Hivatalhoz intézett bejelentéssel indul meg.

(2) A mintaoltalmi bejelentés a kérelemből, a minta leírásából és az ezekkel kapcsolatos egyéb mellékletekből áll.

(3) A bejelentés részletes alaki szabályait külön jogszabály állapítja meg.

(4)

Származtatás szabadalmi bejelentésből

30. § (1) Ha a bejelentő korábban szabadalmi bejelentést tett, akkor az azonos tárgyú mintaoltalmi bejelentés napjától számított két hónapon belül benyújtott nyilatkozatában igényt tarthat a szabadalmi bejelentés napjára és elsőbbségére (származtatás).

(2) A mintaoltalmi bejelentést akkor illeti meg a származtatás alapján a szabadalmi bejelentés elsőbbsége és napja, ha a származtatott mintaoltalmi bejelentést a Magyar Szabadalmi Hivatalhoz benyújtják

a) a szabadalmi bejelentési eljárás során a szabadalmat adó határozat jogerőre emelkedéséig vagy a szabadalmi bejelentést elutasító határozat jogerőre emelkedésétől számított három hónapon belül, vagy

b) a szabadalom újdonság vagy feltalálói tevékenység hiányában történő megsemmisítése esetén a határozat jogerőre emelkedésétől számított három hónapon belül.

(3) A mintaoltalmi bejelentés származtatásának csak a szabadalmi bejelentés napjától számított tíz éven belül van helye.

Származtatás ipari mintaoltalmi bejelentésből

31. §

A leírás

32. § (1) A leírásnak lehetővé kell tennie, hogy a mesterségben járatos személy a minta tárgyát a leírás és a rajzban foglaltak alapján megvalósíthassa.

(2) A leírás végén egy vagy több igénypontban meg kell határozni a leírás egyéb részeivel összhangban az igényelt mintaoltalom terjedelmét.

A minta egysége

33. § Egy mintaoltalmi bejelentésben csak egy minta oltalmát lehet kérni.

A mintaoltalmi bejelentés vizsgálata

34. § (1) A Magyar Szabadalmi Hivatal megvizsgálja a mintaoltalmi bejelentést abból a szempontból, hogy megfelel-e a 29. § (2)-(4) bekezdésében foglalt követelményeknek.

(2)

35. § A Magyar Szabadalmi Hivatal a mintaoltalmi bejelentés érdemi vizsgálatát a következő szempontokból végzi:

a) a bejelentés tárgya minta-e;

b) a bejelentés tárgya iparilag alkalmazható-e;

c) a bejelentés tárgya nincs-e kizárva a mintaoltalomból az 5. § (2) bekezdése alapján;

d) a leírás megfelel-e a törvényes feltételeknek (32. §);

e) a minta egységes-e;

f) az elsőbbséget szabályszerűen igényelték-e a mintára.

A mintaoltalmi ügyek intézése

36. § (1) A mintaoltalmi bejelentés elsőbbsége, bejelentési napja, vizsgálata, módosítása, megosztása, visszavonása, a mintaoltalmi bejelentésről való adatközlés, valamint a mintaoltalom megszűnésének megállapítása és újra érvénybe helyezése, megsemmisítése, továbbá a mintaoltalmi leírás értelmezése és a nemleges megállapítás tekintetében a szabadalmi törvény rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

(2)

(3) A mintaoltalom megadására a szabadalmi törvénynek a szabadalom megadására vonatkozó rendelkezéseit azzal a eltéréssel kell alkalmazni, hogy a mintaoltalmi leírás és rajz kinyomtatása elmarad. A mintaoltalmi bejelentést a mintaoltalom megadásának meghirdetését követően bárki megtekintheti és annak iratairól díj ellenében másolatot kaphat.

(4) A szabadalmi törvénynek az európai szabadalmi bejelentés hatályára vonatkozó rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell mintaoltalmi ügyekben is. Az európai szabadalmi bejelentés a szabadalmi törvény rendelkezéseinek megfelelő alkalmazásával nemzeti mintaoltalmi bejelentéssé is átalakítható.

(5) A Magyar Szabadalmi Hivatal megjelölt vagy kiválasztott hivatalként való eljárására a szabadalmi törvény rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni, ha a bejelentő a Szabadalmi Együttműködési Szerződés 43. Cikkével összhangban megjelöli, hogy nemzetközi bejelentése a Magyar Köztársaságban mint megjelölt vagy kiválasztott államban használati mintaoltalom megadására irányul.

V. fejezet

Bírósági eljárás mintaoltalmi ügyekben és perekben

A Magyar Szabadalmi Hivatal döntéseinek felülvizsgálata

37. § (1) A bíróság kérelemre megváltoztathatja a Magyar Szabadalmi Hivatalnak

a) a 27. § (4) bekezdésében felsorolt döntéseit;

b) az eljárást felfüggesztő és a bejelentési nyilvántartásba vagy a mintaoltalmi lajstromba való bejegyzés tárgyában hozott döntését;

c) az iratbetekintést kizáró vagy korlátozó azt a végzését, amellyel szemben a Ket. rendelkezései szerint önálló jogorvoslatnak van helye;

d) az eljárási költség viselésének kérdésében hozott döntését.

(2) Az eljárási költség viselésével kapcsolatos döntés ellen előterjesztett megváltoztatási kérelemnek nincs halasztó hatálya a döntés többi - a megváltoztatási kérelemben nem támadott - rendelkezése tekintetében, és nem akadályozza meg azok jogerőre emelkedését.

(3) A Magyar Szabadalmi Hivatalnak az (1) bekezdésben nem említett végzése csak az (1) bekezdésben felsorolt döntésekkel szemben előterjesztett megváltoztatási kérelemben támadható meg.

(4) A döntés megváltoztatását kérheti:

a) aki a Magyar Szabadalmi Hivatal előtti eljárásban ügyfélként vett részt;

b) akit az iratbetekintésből kizártak vagy abban korlátoztak.

(5) A mintaoltalom megadása és megsemmisítése kérdésében hozott határozat megváltoztatását az ügyész az 5. § (2) bekezdése alapján kérheti. A Magyar Szabadalmi Hivatal előtti eljárás egyéb résztvevője saját jogán önálló megváltoztatási kérelemmel élhet a döntés rá vonatkozó rendelkezése, illetve a rá vonatkozó döntés ellen.

(6) A megváltoztatási kérelem előterjesztésének határideje - a (7) és a (8) bekezdésben szabályozott kivételekkel - a döntésnek a féllel, illetve az eljárás egyéb résztvevőjével való közlésétől számított harminc nap.

(7) A megváltoztatási kérelem előterjesztésének harmincnapos határidejét az igazolási kérelmet elutasító végzés közlésétől kell számítani, ha

a) ez a későbbi, mint a (6) bekezdés szerinti döntés közlésének napja és

b) az igazolási kérelmet olyan mulasztás kimentésére terjesztették elő, amely közvetlenül a (6) bekezdés szerinti döntés alapjául szolgált.

(8) Ha a Magyar Szabadalmi Hivatal döntésének a megváltoztatását a Ket. rendelkezései szerint az Alkotmánybíróság határozata alapján kérik, a megváltoztatási kérelem előterjesztésének határideje az alkotmánybírósági döntés kihirdetésétől számított harminc napra ismételten megnyílik.

(9) A megváltoztatási kérelem a Magyar Szabadalmi Hivatalnál nyújtható be, amely azt a mintaoltalmi ügy irataival együtt - a (10) bekezdésben szabályozott eset kivételével - tizenöt napon belül továbbítja a bírósághoz. Ha az eljárásban ellenérdekű fél vett részt, a Magyar Szabadalmi Hivatal a megváltoztatási kérelem továbbításáról egyidejűleg az ellenérdekű felet is értesíti.

(10) Ha a megváltoztatási kérelem elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, a Magyar Szabadalmi Hivatal e kérdésben írásbeli nyilatkozatot tehet, és azt a megváltoztatási kérelemmel, valamint a mintaoltalmi ügy irataival együtt harminc napon belül továbbítja a bírósághoz.

(11) A megváltoztatási kérelem kellékeire a keresetlevélre vonatkozó szabályok megfelelően irányadók.

(12) Ha a megváltoztatási kérelmet elkésletten nyújtották be, az igazolási kérelem tárgyában a bíróság határoz.

(13) A Magyar Szabadalmi Hivatal mintaoltalmi ügyekben hozott döntésének felülvizsgálatára irányuló bírósági eljárásban egyebekben a Magyar Szabadalmi Hivatal szabadalmi ügyekben hozott döntésének felülvizsgálatára irányuló bírósági eljárás szabályait kell megfelelően alkalmazni.

Mintaoltalmi perek

38. § (1) Mintaoltalmi perek:

a) a mintaoltalmi kényszerengedély megadására, módosítására és visszavonására,

b)

c) az előhasználati jog fennállásával kapcsolatos perek,

d) a bitorlás miatt indított perek.

(2) A mintaoltalmi perekre a szabadalmi perek szabályait kell alkalmazni.

(3) Az (1) bekezdésben nem említett, mintaoltalommal kapcsolatos minden más jogvitás ügyben a megyei (fővárosi) bíróság a szabadalmi jogvitákra irányadó szabályok szerint jár el.

VI. fejezet

Záró rendelkezések

A szabadalmi törvény módosítása

39. §

Az ipari minták oltalmáról szóló törvényerejű rendelet módosítása

40. §

A szabadalmi törvény végrehajtási rendeletének módosítása

41. § (1)

(2)

Hatálybalépés

42. § (1) Ez a törvény 1992. január 1-jén lép hatályba.

(2) Felhatalmazást kap az igazságügyért felelős miniszter, hogy - a Magyar Szabadalmi Hivatal elnökével egyetértésben - a mintaoltalmi bejelentés részletes alaki szabályait rendelettel megállapítsa.